

• Can Özatlas

Bu satırları kaleme alırken, dört yıllık üniversite serüvenimin sonuna gelmiş ve o gurur dolu keşif törenine sayılı günler kalmış olmanın tarif edilemez heyecanını yaşıyorum. Geriye dönüp baktığımda aklımda ilk canlanan ve hafızamdan hiç silinmeyen öyle özel bir dönem var ki; diplomaya giden bu zorlu yolculuğu benim için sadece keyifli hale getirmekle kalmayıp hayatımın en eşsiz tecrübesine dönüştürdü: 3. sınıfın bahar dönemi... Yani Erasmus'a gittiğim o unutulmaz dönem.

Erasmus yapmak, üniversiteye başladığım ilk günden itibaren en büyük hedefimdi. Daha ilk haftalarda ders kitaplarından önce üniversitemizin Erasmus ikili anlaşmalarını açıp tek tek incelemiştim. Açıkçası Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümü için seçenekler beklediğimden daha sınırlıydı. İspanya veya Almanya gibi eğitim sistemi ve öğrenci hayatı hakkında daha fazla bilgi sahibi olduğum ülkeleri görmeyi bekliyordum. Buna rağmen karşıma çıkan alternatiflere hiçbir zaman önyargıyla yaklaşmadım. Çünkü benim için önemli olan ülkenin popüler olması değil, bana en doğru deneyimi ve vizyonu sunacak yeri bulabilmektir.

O günlerde Polonya hakkında bildiklerim haritadaki yerinden ibaret olsa da çevremden, Polonya'nın eğitim amacıyla giderek daha fazla tercih edildiğini duymaya başlamıştım. Araştırmalarımı derinleştirdikçe burasının aslında hak ettiği kadar konuşulmayan büyük bir fırsat olduğunu fark ettim. Özellikle Warsaw University of Technology'nin (Politechnika Warszawska) mühendislik alanında ülkenin en prestijli üniversitesi olduğunu ve dünya sıralamasında çok iyi bir konumda yer aldığını öğrendiğim an kararım benim için netleşti. Üniversitemizin bu okul için yalnızca bir kontenjanı olması beni korkutmadı; aksine daha da motive ederek, üniversite hayatım boyunca akademik odağımı ayakta tutan en büyük güç oldu diyebilirim.

Erasmus dönemimi planlarken bölüm başkanımızla da fikir alışverişinde bulunmuştum. Bana temel mühendislik derslerini tamamladıktan sonra, bölüm derslerine geçiş yaptığım dönemde gitmemin daha mantıklı olacağını önerdi. Böylece hem sağlam bir akademik altyapıyla gidecek hem de mühendislikte gerçekten yönümüzü belirleyen dersleri Avrupa'nın güçlü bir teknik üniversitesinde alma fırsatı yakalayacaktım. Aynı zamanda ders yüküm daha yönetilebilir olacak ve okulumu uzatma ihtimalim önemli ölçüde azalacaktı. Bugün mezuniyetime sayılı günler kala, bu kararın ne kadar isabetli olduğunu daha net görebiliyorum. Birçok tanıdığım Erasmus nedeniyle mezuniyetini ertelemek zorunda kalırken ben hem bu eşsiz deneyimi yaşayabildim hem de eğitimimi dört yılda tamamlamayı başardım.

Dönem seçiminde kararsız kalanlar için bu anlatacaklarım yardımcı olacaktır: Ben Erasmus'u bir dönem yaptım. Dürüst olmak gerekirse son haftalara doğru zaman zaman "Keşke bir yıl kalsaydım." diye düşündüğüm oldu. Çünkü orada geçirdiğim her gün o kadar doluydu ki insan ister istemez "Bir yıl olsaydı daha neler yaşayabilirdim?" diye hayal ediyor. Ama bugün geriye dönüp baktığımda verdiğim karardan memnunum. Okulumu uzatmadan mezun oldum ve o tek döneme birçok kişinin bir yılda yaşayamayacağı kadar fazla deneyim sığdırdığıma inanıyorum. Bunun en önemli sebebi ise daha ilk günden itibaren orada geçireceğim zamanın ne kadar kıymetli olduğunun farkında olmamdı.

Araştırmalarım sırasında Polonya'da ilk dönemin (güz) çok daha sert kış koşullarında geçtiğini öğrenmiş ve bu nedenle ikinci dönemi (bahar) tercih etmişim. Şubat ayının sonlarına doğru Varşova'ya indiğimde kışın o soğuk rüzgarlarını bizzat tecrübe ettim; kalın giyinmeme rağmen şehri gezmekte bile zorlandım. Bu kısa ama dondurucu tanışma, bahar dönemini seçmekle ne kadar doğru bir karar verdiğimi bana kanıtlamıştı. Zira ilk haftaları atlatıp havalar güzelleşince, hem şehri hem de çevre ülkeleri rahat rahat gezebildim.

Elbette bir tam yıl gitmenin de kendine has çok büyük avantajları var. Eğer okulunuzun uzaması sizin için bir sorun teşkil etmiyorsa ve soğuğu seviyorsanız, bir yıl kalmayı kesinlikle değerlendirmelisiniz. Orada geçireceğiniz her fazladan gün size yepyeni tecrübeler ve unutulmaz anılar kazandıracaktır. Ancak benim gibi okulunuzu zamanında bitirmeyi hedefliyor ve 'Sadece bir döneme gerçekten dolu dolu bir Erasmus deneyimi sığar mı?' diye düşünüyorsanız, cevabım çok net: Kesinlikle evet.

Warsaw University of Technology (Politechnika Warszawska), akademik anlamda beklentilerimi fazlasıyla karşıladı. Gitmeden önce yaptığım araştırmalardan okulun ne kadar prestijli olduğunu biliyordum ancak sistemin işleyişini bizzat deneyimlediğimde bu haklı namının sebebinin çok daha iyi anladım. Burada eğitim sizi ezbere değil, tamamen konunun mantığını kavramaya yönlendiriyor. Her alan dersinin teorik bilgisini pratiğe döktüğümüz, oldukça güncel ekipmanlarla donatılmış zorunlu laboratuvarları vardı. Derslere ve laboratuvarlara giren hocalarımız ile asistanlar inanılmaz derecede donanımlı ve ilgililerdi. Çalışmalarımız sırasında sürekli yanımıza gelip süreçleri kontrol ediyor, takıldığımız her aşamada hiçbir sorumuzu karşılıksız bırakmadan bize yardımcı oluyorlardı. Laboratuvarlar, teorik dersler ve sınavların birbirini bu denli güzel tamamlaması sayesinde; Türkiye'de bazen haftalar önceden çalışmam gereken derslere burada sadece birkaç gün ayırmam yeterli oluyordu. Çünkü mühim olan yüzlerce sayfalık bilgi yığını ezberlemek değil, o konuyu gerçekten anlamaktı.

Şu önemli noktaya da özellikle değinmek isterim: Gitmeden önce birçok kişiden Erasmus öğrencilerine okullarda daha esnek ve rahat davranıldığını duymuştum. Warsaw University of Technology'de durum kesinlikle böyle değildi. Derslere devamlılık, sınavlar ve notlandırma

süreçlerinde Erasmus öğrencilerine ekstra bir kolaylık tanınmıyor; yerel Polonyalı öğrencilere uygulanan akademik standartlar bizim için de birebir geçerli oluyordu. Bize esneklik sağladıkları tek konu ders seçimi idi. Örneğin, altyapımla uyuşmadığını fark ettiğim bir dersi yaklaşık bir ay sonra bile bırakıp yerine başkasını eklememe izin verdiler.

Özellikle ilk iki ay laboratuvarlar ve yazılması gereken raporlar nedeniyle okul biraz yoğun geçebiliyor. Neredeyse her hafta sonumun bir gününü rapor yazmaya ayırıyordum. Ancak bu durum kesinlikle gözünüzü korkutmasın; bu, hiçbir zaman Erasmus deneyiminize ket vuracak bir yoğunluk değildi. Hatta Türkiye'deki çoğu dönemimin akademik olarak oradakinden çok daha yoğun geçtiğini söyleyebilirim. Ben çoğu zaman raporlarımı tren yolculukları sırasında hallediyor, trenden indiğim an yeni şehirleri keşfetmenin tadını çıkarıyordum. Ayrıca bu yoğun tempo tüm dönem boyunca devam etmiyor. Laboratuvarlar, raporlar ve sınavlar tamamlandıktan sonra dersler Türkiye'dekine kıyasla oldukça erken sona eriyor. Ben dönemin sonuna gelmeden derslerimin bitmesine çok şaşırımtım açıkçası. Bir anda ders yükünüz ortadan kalkıyor ve önünüzde sadece gezmeye, yeni yerler keşfetmeye ve Erasmus'un tadını çıkarmaya ayırabileceğiniz uzun bir zaman kalıyor. Yani doğru bir zaman planlaması yaptığınız sürece, ilk aylarda dahi hem derslerinizi başarıyla tamamlayabilir hem de Erasmus'un sunduğu o eşsiz fırsatları sonuna kadar yaşayabilirsiniz.

Varşova çok düzenli, temiz ve güvenli bir şehir. Polonya'nın çoğu yerini gezmiş biri olarak bu özellikleri Polonya'nın her köşesinden bahsederken söyleyebilirim. Birçok ülkeyi gezme fırsatı oldu ve Polonya kadar güvenli bir ülke görmedim açıkçası. Erasmus için Varşova'ya gelen kız arkadaşlarımız da, gece çok geç saatlerde en ıssız ara sokaklardan geçerken bile kendilerini çok rahat ve güvende hissettiklerini söylüyorlardı. Sadece yerlilerden öğrendim ki "Praga" semti, Varşova'nın diğer bölgelerine kıyasla çok da nezih ve güvenli olmayan bir yermiş. Oraya zaten büyük ihtimalle hiç yolunuz düşmez ama bilmekte fayda var. Şehrin toplu taşıma ağı gayet gelişmiş. Bizim başkentimize kıyasla yüzölçümü olarak daha küçük ve düzenli bir şehir; bu yüzden en uzak noktasına gitmek bile en fazla bir saat sürüyor ki ben o kadar uzağa sadece futbol antrenmanlarım için gidiyordum. Gezilecek yerler ve sosyal aktiviteler genelde merkezde toplandığı için büyük şehirlerimizde alıştığımız gibi yollarda saatleriniz geçmiyor; metroyla ihtiyacınız olan her yere çok kısa sürede ulaşabiliyorsunuz. Ülkenin her yerinde öğrencilere harika indirimler sunuluyor. Toplu taşıma için kesinlikle 3 aylık sınırsız bilet almanızı tavsiye ederim, inanılmaz uyguna geliyor. Aldığınız aboneliği doğrudan öğrenci kartınıza yüklüyorlar, yani öğrenci kimliğiniz sizin aynı zamanda ulaşım kartınız oluyor. Öğrenci kartı demişken kritik bir uyarı yapayım: Olur da dalgınlıkla bir yerlerde unutursunuz diye özellikle söylüyorum, bu kartı adeta kimliğiniz gibi düşünün ve dışarı çıkarken mutlaka yanınızda taşıyın. Toplu taşımalarda sık sık sürpriz bilet denetimleri yapılıyor. İndirimli tarife kullandığınız için görevliler anında bu kartı görmek istiyorlar ve yanınızda değilse cezayı kesiyorlar. Üstelik sağladığı avantajlar sadece şehir içi ulaşım da sınırlı değil; şehirlerarası trenlerden müzelere kadar aklınıza gelebilecek çoğu yerde bu öğrenci indirimlerinden faydalanabiliyorsunuz.

Erasmus serüvenimin ilk aylarında odağım diğer Erasmus öğrencilerine nazaran biraz farklıydı: "Acaba hayatımı tamamen burada kursam, burada yaşasam nasıl olurdu?" düşüncesiyle yerel hayata karışmak, o kültürü tam anlamıyla tecrübe etmek istiyordum. Bu yüzden kendi hobilerimi ve günlük yaşantımı doğrudan oradaki hayata entegre ettim. Avrupa'da iyi seviyede futbol oynamak hayalimdi; kendimi test etmek ve geliştirmek için hem okul takımının hem de yarı profesyonel bir yerel takımın seçmelerine katılıp onlarla sahaya çıktım. Oynadığım futbol takımlarından ve kendi okulumda derslerden birçok dostluk edindim. Hatta okul takımından tanışıp çok yakın olduğum Polonyalı bir arkadaşım, beni Silezya bölgesinde yaşayan ailesinin evine davet etti. Bu, Erasmus yapan birinin kolay kolay başına gelmeyecek, benim için kelimenin tam anlamıyla çok özel bir

deneyimdi. Beni evlerinde birkaç gün misafir ettiler; anneannesi, annesi ve babası ailecek mutfağa girip bana özel en güzel geleneksel yemeklerini hazırladılar. Aynı sofranın etrafında oturup o aile sıcaklığını hissetmek muazzamdı. Sonrasında arkadaşım beni kendi arabasıyla Silezya bölgesinde karış karış gezdirdi; Katowice gibi ünlü kentlere, tarihi mekanlara, müzelere ve hatta gönül verdiği yerel takımın stadyumuna kadar götürdü.

Bir milletin en temel yapıtaşı olan ailenin tam içine girerek; onların günlük yaşantılarını, sohbetlerini ve kültürlerini en yakından gözlemleme fırsatı buldum. Beni adeta o ailenin bir ferdi gibi benimsedikleri bu günler, bir ülkeyi turist olarak değil, tam kalbinden tecrübe ettiğim paha biçilemez bir anıya dönüştü. Gitmeden önce Polonyalıların mesafeli, hatta zaman zaman ırkçı olabileceğine dair birtakım önyargılı söylentiler duymuştum. Ancak ben bunun tam tersini, eşsiz bir misafirperverlik olarak yaşadım. Siz insanlara açık olduğunuz, onların kültürüne saygı duyduğunuz ve o kültürü gerçekten tanımaya çalıştığınız sürece onlar da sizi tüm samimiyetleriyle kendi içlerine kabul edip sımsıcak kucaklıyorlar.

Günlük yaşantımın yoğunluğu nedeniyle ilk başlarda ESN (Erasmus Student Network) etkinliklerine ayıracak pek vaktim de yoktu açıkçası. Ancak ders yoğunluğum hafifleyip yerel yaşamın tadını tam anlamıyla çıkardıktan sonra, Erasmus'un o uluslararası ruhunu deneyimlemek için ESN etkinliklerine katılmaya karar verdim. Katıldığım ilk etkinlik olan Poznań gezisinde yaşadığım o şaşkınlığı ve heyecanı dün gibi hatırlıyorum. Tren yolculuğu için bizi altı kişilik kompartımanlara paylaştırdılar; iki Yunan, bir Fransız, bir Finlandiyalı ve bir Alman arkadaşla aynı kompartımana düşmüştüm. Yolculuğun başında dayanamayıp aradaki buzları eritmek için komik bir laf attım ortaya ve o an itibarıyla sohbet bir daha hiç durmadı. İki buçuk saatlik yolculuğun nasıl geçip gittiğini anlamadım bile.

Poznań'a varıp kalacağımız yere yerleştikten sonra, ESN'nin şehri deneyimlememiz için hazırladığı oyunlara katılıp yaklaşık 30 kişilik grubun geri kalanıyla da hemen kaynaşma fırsatı buldum. Kompartımanda beni hayrete düşüren o samimiyeti istisnasız herkeste hissedince şaşkınlığım katbekat arttı. Birbirini daha önce hiç görmemiş, dünyanın bambaşka köşelerinden gelen insanların, gün boyu paylaştığımız kahkahalar ve ortak anılarla birlikte gezinin sonunda adeta senelik dostluklar kadar güçlü bağlar kurabilmesi tek kelimeyle büyüleyiciydi. Bu kadar aynı kafada, iletişime açık ve vizyon sahibi insanın tek bir ortamda nasıl böyle birbirine denk geldiğini düşünürken içimden, 'Keşke bu etkinliklere çok daha önceden gelseymişim!' diye geçirdim. Erasmus öğrencilerinin yüksek sosyal becerisi, içtenliği ve enerjisi beni inanılmaz etkilemişti. Sadece bir günlük o gezide karnıma ağırlar girene kadar gülüp o kadar çok eğlendim ki; o günden sonra hiçbir ESN etkinliğini kaçırmamaya kendi kendime söz verdim.

Diğer etkinliklere de katılmaya başlayınca fark ettim ki şans eseri, Varşova'daki çok daha aktif ve kalabalık olan başka bir üniversitenin WhatsApp grubuna da dahil edilmişim. Çok aktif olan bu grubun etkinliklerine katılmaya gittiğimde karşılaştığım manzara yine inanılmazdı; onlar çoktan birbirine kenetlenmiş, kocaman bir aile gibiydiler. Aralarına sonradan katılmış olmama rağmen beni bir saniye bile dışarıda bırakmadılar; "Sen de artık bizdensin" diyerek beni o büyük ailenin tam merkezine aldılar. Bu topluluğun hissettirdiği sıcaklık sadece resmi etkinliklerle sınırlı kalmadı. O organizasyonları tamamen gönüllü düzenleyen ESN temsilcileri dahi en yakın dostlarımız oldular. Etkinlikler dışında da WhatsApp grubundan "Ben buradayım, hadi toplanalım" mesajlarıyla tamamen spontane, samimi planlar yapıyorduk. Bugün geriye dönüp baktığımda, Erasmus deneyimimin en unutulmaz anılarının ve en değerli dostluklarının büyük bir kısmını ESN sayesinde kazandığımı söyleyebilirim. Bu yüzden gidecek arkadaşlara en büyük tavsiyem, ilk günden itibaren ESN etkinliklerine katılmaları.

Ancak her rüyanın bir uyanış anı olduğu gibi, aylar su gibi akıp geçmiş ve o kaçınılmaz dönüş vakti gelip çatmıştı. Uçak biletleri alınıp veda vakitleri kapıya dayandığında içimizi derin bir burukluk kapladı. Birbirimizden hiç ayrılmak istemiyor, o son günlerde hep birlikte sabahlayarak zamanı adeta durdurmaya çalışıyorduk. Dönüşler başladığında, sabahın körü ya da gecenin bir yarısı demeden, hepimiz kendi planlarımızı bir kenara bırakıp giden arkadaşımızı uğurlamak için havalimanına koşuyorduk. Her vedada çekildiğimiz o büyük grup fotoğraflarından insanların günden güne, birer birer eksilmesini izlemek içimizi tarifsiz bir şekilde acıtıyor, hepimizin gözlerini dolduruyordu. Fakat tam da bu havalimanı vedalarında, o kısacık Erasmus süresinde kurduğumuz bağların ne kadar güçlü olduğunu, adeta senelik dostluklardan farksız hale geldiğini çok daha iyi anlıyorduk. Dünyanın dört bir yanına gittiğinizde size kapısını sonuna kadar açacak, "İşte burada da bir evin var" diyecek dostlarınızın olduğunu bilmek paha biçilemez bir histi.

Erasmus sadece bir öğrenci değişim programı değil; kendi potansiyelinizi keşfettiğiniz, dünyanın ne kadar büyük olduğunu anladığınız ve hayattaki standartlarınızı bir daha daha azıyla yetinemeyecek kadar yükselten bir dönüm noktasıdır. Havalimanında birbirimize veda ederken içten içe hepimiz şunu çok iyi biliyorduk: Erasmus döneminin sonuna gelmiş olsak da orada biriktirdiğimiz anılar, dünyanın dört bir yanında kurduğumuz o sıkı dostluklar, hayata karşı kazandığımız yeni bakış açısı ve keşfettiğimiz o "yeni biz", hayatımızın sonuna kadar bizimle kalacaktı.

Bugün geriye dönüp baktığımda, Erasmus boyunca kendi aramızda sık sık söylediğimiz o sözün ne kadar doğru olduğunu çok daha iyi anlıyorum: *"Once Erasmus, always Erasmus."* Aradan zaman geçmiş olsa da o deneyimin bana kattıkları hâlâ hayatımın bir parçası. Eğer bugün bana yeniden seçim yapma şansı verilseydi, bir an bile düşünmeden yine Polonya'yı seçer, aynı heyecanla o uçağa tekrar binerdim.